

4. మన దేశం

పేజీ నెం. 10 అభ్యాసము

అ) కింది ఖాళీలు పూరించండి.

1. మనసులు   2. బుద్ధుని   3. సహనం   4. కూలి

ఇ) క్రింది ప్రశ్నలకు ఒక్క మాటలో జవాబులు రాయండి.

- జ. గాంధీ గారి సూక్తులను పాటిద్దాం.
- జ. ప్రగతి మంత్రమును పఠించాలి.
- జ. హిమగిరులంతటి ఔన్నత్యం అని కవి పోల్చాడు.

ఈ) ధారాళంగా చదువడం - అర్థం చేసుకొని రాయండి.

- జ. “కలిపేద్దాం - బ్రతికేద్దాం ; ద్వేషం - రోషం,
మనకొద్దు - అసలొద్దు ; హద్దు - ముద్దు ;
అన్నదమ్ములై - అక్కాచెల్లె ; చదివేద్దాం - పాటిద్దాం;
పల్లె - పట్నం; హిమగిరులంతటి - సాగరమంతటి;
- జ. “సుందరమైన దేశంలో అందరమొకటై ఉండాము”
“మతాలు, భాషలు కలిసి ఉన్నా మన మనసులు ఎప్పుడు
కలిసే ఉంటాయి.
స్నేహంతో చేతులు కలిపి సోదరుల్లాగా జీవిద్దాం.
“అన్నదమ్ముల వలె అక్కాచెల్లెళ్ళ వలె ఆనందంగా జీవిద్దాం.

పేజీ నెం. 11

ఉ) వ్యతిరేక పదాలు రాయండి.

1. శాంతం   2. విచారం   3. ప్రేమ
4. అశాంతి   5. అసహనం   6. ఆరంభం

ఊ) సొంతమాటల్లో రాయండి.

- జ. భారతదేశంలో పుట్టినందుకు మనమంతా గర్వపడాలి. ఈ సుందరమైన దేశంలో మనం అందరము ఒకటిగా వుండాలి. మతాలు, భాషలు,

ఎన్నున్నా మన మనసులు కలిసి ఉండాలి. ద్వేషము, కోపము విడిచి విశాల హృదయంతో ముందుకు నడవాలి. గాంధీ గారు చెప్పిన మంచి మాటలను మనం పాటించాలి. భారతీయులకు ఇది సహజం అంటూ ప్రపంచమంతా చాటిందాం.

2. జ. దేశంలో అందరూ కలిసి మెలిసి ఉంటే మన దేశ గౌరవాన్ని, భారతజాతి కీర్తిని నిలబెట్టగలం. శాంతితో, ఓర్పుతో, అభివృద్ధిని మనం సాధించగలం. భారతీయులకు సహజం అంటూ ప్రపంచమంతటా భారతదేశ గొప్పతనం గురించి చాటించగలం.

బు) కింది పదాలకు బహువచన రూపాలు రాయండి.

1. గిరులు	2. దేశాలు	3. చేతులు	4. మతాలు
5. తమ్ములు	6. సూక్తులు		

బూ) మన దేశంలో ఉన్న విశేషాలతో గేయంలోని ఖాళీలను ఊహించి పూరించండి.

- జ. మనదేశం భారతదేశం
 మన జాతి భారత జాతి
 అన్నదమ్ములుగ అక్కాచెల్లెలుగ
 శాంతి మార్గంలో నడిచెదము
 ఆనందంగా జీవిద్దాం
 అభివృద్ధిని మేము సాధిస్తాం.

ఎ) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం.

- జ. ద్విత్వాక్షరాలు ఉన్న పదాలు : ఉన్నాయి, ఎన్నున్నా, సరిహద్దు, ముద్దు, కలిపేద్దాం, బతికేద్దాం, చదివేద్దాం, పాటిద్దాం.
 సంయుక్తాక్షరాలు ఉన్న పదాలు : హృదయం, ద్వేషం, అభివృద్ధి, మంత్రమును, నైజం, రైతు, సూక్తులు, స్నేహం, గాంభీర్యం

5. తండ్రి - కొడుకులు

పేజీ నెం. 13 అభ్యాసము

అ) ఈ కింది పదాలకు అర్థాలు రాయండి.

జ. 1. అయ్యా	2. పుత్రులు	3. కలిసిమెలిసి
4. కట్టేల మూట	5. సులభంగా	6. విధానము
7. మోసం చేయటం	8. ఒక్కటిగా, కలిసి	

ఆ) కింది ఖాళీలు పూరించండి.

1. సఖ్యంగా	2. విరవమని	3. సులభం
4. సఖ్యంగా	5. మహాబలం	

ఇ) క్రింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

- జ. తండ్రి తన కొడుకులందరినీ సఖ్యంగా వుండమని చెప్పతూ ఉండేవాడు.
- జ. తండ్రి కర్రల కట్టె తెచ్చి వాళ్ళ కొడుకులకు ఇచ్చి వాటిని విరవమని చెప్పాడు.
- జ. సఖ్యంగా ఉండటం వల్ల ఎవరూ ఏమీ చెయ్యలేరు. మీరు గనుక మీలో మీరు పోట్లాడుకొని చీలి పోయారో ఎవరు పడితే వారు మిమ్మల్ని లొంగదీయగలరు.
- జ. 'ఐకమత్యమే మహాబలం' అని ఈ పాఠం ద్వారా మనం తెలుసుకున్న నీతి.

6. శతక పద్యాలు

పేజీ నెం. 16 అభ్యాసము

అ) పద్యాలను పూరించండి.

- జ. పూజకన్న నెంచ బుద్ధి ప్రధానంబు
మాట కన్న నెంచ మనసు దృఢము
కులము కన్న మిగుల గుణము ప్రధానంబు
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

2. జ. తప్పు లెన్ను వారు తండోపతండంబు
ఉర్వి జనులకెల్ల ఉండు తప్పు
తప్పు లెన్ను వారు తమ తప్పు లెరుగరు
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

అ) క్రింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

1. జ. పోట్లాట మంచిది కాదు. ఎందుచేతనంటే ఎంత బలవంతమైన సర్పమైనా, చలిచీమల చేతిలో మరణిస్తుంది కదా!
2. జ. ఎవ్వరు చెప్పినా వినాలి. విన్న వెంటనే తొందర పడకుండా ఆలోచించి నిజమేదో, అబద్ధమేదో తెలుసుకున్న వారు నీతి పరులు.
3. జ. ఇతరుల తప్పులను ఎంచి చెప్పేవారు లోకంలో చాల మంది ఉంటారు. భూమి మీద ఉండే జనులందరిలోను తప్పులుంటాయి. కాని ఇతరుల తప్పులను ఎంచేవారు తమ తప్పులను తెలుసుకోరు.
4. జ. పూజలు చేయడం కన్న మంచి బుద్ధి కలిగి ఉండటం ముఖ్యం. మాటలు చెప్పడం కన్న మనసు గట్టి పరచుకొని, పని చేయాలి. పుట్టిన కులం కన్నా గుణం ప్రధానమైంది.

ఇ) క్రింది వాక్యాల్లో గీత గీసిన పదాలకు అర్థాలు రాయండి.

- జ.**
1. సర్పం = పాము	2. ఉర్వి = భూమి
3. దృఢంగా = బలంగా, గట్టిగా	
4. తండోపతండంబులు = గుంపులు, గుంపులుగా	

పేజి నెం. 17

ఈ) వ్యతిరేక పదాలు రాయండి.

- జ. 1. బలహీనుడు 2. అబద్ధం 3. బ్రతకదె 4. ఒప్పు

ఉ) ఈ భావాలు కలిగిన పద్య భాగాలను రాయండి.

- జ. 1. చలిచీమల చేత జిక్కి చావడ సుమతీ!
2. ఉర్వి జనుల కెల్ల ఉండు తప్పు.
3. కన్న తలి కంటె ఘన దెవమింకేది?

ఊ) తారుమారుగా ఉన్న పద్యపాదాలను సరి చేసి రాయండి.

జ. వినదగు నెవ్వరు చెప్పిన

వినినంతనె వేగ పడక వివరింపదగున్

గని - కల్ల, నిజము తెలిసిన

మనుజుడెపో నీతి పరుడు మహిలో సుమతీ!

ఋ) ఈ పాఠంలో విరామ చిహ్నాలున్న వాక్యాలను గుర్తించి రాయండి.

జ. బిందువు ఉన్నవి :

1. విన్న వెంటనే తొందర పడక ఆలోచించాలి.
2. భూమి మీద ఉండే జనులందరిలోను తప్పులుంటాయి.
3. పుట్టిన కులం కన్న గుణం ప్రధానమైనది.
4. కన్న తల్లి కన్నా గొప్ప దైవం లేదు.

కామా ఉన్నవి :

1. గని కల్ల, నిజము తెలిసిన
2. ఎంత బలవంతమైన పామైనా, చలిచీమల చేత మరణిస్తుంది.
3. మాటలు చెప్పుడం కన్నా, మనస్సు గట్టి పరుచుకొని, పనిచేయాలి.

ఆశ్చర్యార్థకం ఉన్నవి:

1. చలిచీమల చేతిలో మరణిస్తుంది కదా!
2. మనుజుడెపో నీతిపరుడు మహిలో సుమతీ!
3. తెలియుమయ్య నీవు తెలుగు బిడ్డ!

ప్రశ్నార్థకం ఉన్నవి:

1. పలువురుతో నిగ్రహించి పలుకుట మేలా?
2. కన్న తల్లి కంటె ఘన దైవమింకేది?
3. మాతృ భాష కంటె మధురమేది?

7. వీర సైనికా

పేజీ నెం. 19 అభ్యాసము

ఆ) క్రింది ఖాళీలను పూరించండి.

1. గమ్యం   2. సింహమై   3. కాలు
4. ధ్యేయం   5. ప్రాణం

ఇ) క్రింది ప్రశ్నలకు ఒక్క మాటలో జవాబులు రాయండి.

1. జ. భారతదేశము.
2. జ. వీర సైనికులు.
3. జ. దేశ భద్రత, జాతి రక్షణే సైనికుని లక్ష్యం.
4. జ. మనదేశం నీ వెనుకే వీరసైనికా, భారతావనీ నీ వెంటే వీరసైనికా.

పేజీ నెం. 20

ఈ) క్రింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

1. జ. సరిహద్దులలో సైనికులు కొదమ సింహమై కొట్లాడి గెలిపిస్తారు.
2. జ. మనదేశం నీ వెనుకే ఓ వీరసైనిక, భారతావని నీ వెనుక ఓ సైనిక.
3. జ. సైనికుల లక్ష్యం మన జాతి రక్షణకై పోరాడడం. వారి లక్ష్యం దేశభద్రతే సైనికుల గమ్యం.
4. జ. విజయమే నీ ధ్యేయం. అపజయాన్ని శాసించి మన దేశమే నీ ప్రాణమై విజయుడవై ఎల్లప్పుడు వర్ధిల్లు ఓ వీరుడా వందనాలు, ఓ సైనికులారా మీకు కోటి కోటి వందనాలు అని మనం సైనికులను గౌరవించాలి.

ఉ) ఈ కింది పదాలను మీ సొంత మాటలలో రాయండి.

1. దేశం : గాంధీగారు మన దేశానికి స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాడి ఎంతో కృషి చేశారు.
2. విజయం : నేను పాఠశాలలో అన్ని పోటీలలోను విజయం సాధించాను.
3. వందనం : మేము మా గురువు గారికి ప్రతిరోజు వందనాలు చేస్తాము.

పేజీ నెం. 21

బూ) గేయంలో వచ్చిన ఈ కింది పదాలను సరిచేసి రాయండి.

1. దేశ భద్రత
2. జాతి రక్షణ
3. ముప్పుర మూకలు
4. కొదమ సింహమై

ఏ) ఈ కింది తేదీల ప్రాముఖ్యాన్ని తెలుసుకోండి.

1. స్వాతంత్ర్య దినోత్సవం
2. బాలల దినోత్సవం
3. రిపబ్లిక్ డే
4. గాంధీ జయంతి
5. అంబేద్కర్ జయంతి

8. నామవాచకములు

పేజీ నెం. 23 అభ్యాసము

అ) కింది పేరాను చదువండి. ఈ పేరాలో నామవాచకములను గుర్తించి, వాటి కింద గీత గీయండి. తిరిగి వాటిని రాయండి.

నామవాచకముల పేర్లు :

రాజు	గోల్కొండ కోట
రాము	రాజు
హైదరాబాద్	మామయ్య
చార్మినార్	రంగారావు
బిర్లా మందిర్	రంగాపురం

ఆ) ఈ కింది వాక్యాలను చదివి, వాటిలో తప్పు (×), ఒప్పు (✓) లను గుర్తించండి.

1. ✓
2. ×
3. ✓
4. ×
5. ✓

పేజీ నెం. 24

ఇ) ఈ కింది పట్టికలోని మనుషుల పేర్లు, పక్షుల పేర్లు, జంతువుల పేర్లు చదివి, వాటిని విభజించి, వేరు చేసి పట్టికలో రాయండి.

మనుషుల పేర్లు	జంతువుల పేర్లు	పక్షుల పేర్లు
లహరి	ఏనుగు	పిట్ట
అనిల్	గుర్రం	పావురం
రాజేష్	ఆవు	రామ చిలుక
సుమంత్	గాడిద	నెమలి
నరేష్	ఒంటె	కాకి
రంగయ్య		

ఈ) పట్టికలోని వస్తువుల పేర్లు, కూరగాయల పేర్లు, పండ్ల పేర్లు చదివి వాటిని విభజించి, వేరు చేసి పట్టికలో రాయండి.

కూరగాయల పేర్లు	పండ్ల పేర్లు	వస్తువుల పేర్లు
వంకాయలు	అరటి పండు	కుర్చీ
బీరకాయలు	జామ	డబ్బా
ఆలుగడ్డలు	సపోట	పుస్తకం
బెండకాయలు	నారింజ	
టమాటలు	ఆపిల్	

10. మన జాతిపిత

పేజి నెం. 28 అభ్యాసము

ఆ) కింది ఖాళీలను పూరించండి.

- మహాత్మా
- పరిపాలించే
- పోర్ బందర్
- మేలు
- ఆదర్శవంతులు

ఇ) క్రింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

1. జ. గాంధీ గారి పూర్తి పేరు మోహన్దాస్ కరంచంద్ గాంధీ.
2. జ. గాంధీజీ గారు 1869, అక్టోబరు 2వ తేదీన గుజరాత్ లోని పోర్బందర్ లో జన్మించారు.
3. జ. గాంధీజీకి ఇష్టమైన కథలలో శ్రవణకుమారుని కథ, సత్యహరిశ్చంద్రుని కథ అంటే చాలా ఇష్టం.
4. జ. గాంధీజీలో ఆత్మవిశ్వాసం, సత్యం, అహింస, ధైర్యం, పట్టుదల, క్రమశిక్షణ మొదలైన గుణాలు, ఆయనను గొప్ప నాయకునిగా, మహాత్మునిగా చేసాయి.
5. జ. 1. మోహన్దాస్ కరంచంద్ గాంధీ బ్రిటిష్ పాలన నుండి మన భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యము సాధించారు.
2. ప్రజలు అతన్ని మహాత్ముడని, జాతిపిత అని గౌరవిస్తారు.
3. బాపూజీ మానవులంతా ఒకటేనని, అంటరానితనం పాపమని, సమాజంలో అందరికీ మేలు కలగాలని కోరుకునే వారు.
4. ఆత్మవిశ్వాసం, సత్యం, అహింస, ధైర్యం, పట్టుదల గొప్ప గుణాలు ఆయనను గొప్ప నాయకునిగా, మహాత్మునిగా చేశాయి.
5. ప్రతి ఒక్కరూ గాంధీగారి బాటలో నడిచి ఆదర్శవంతులు కావాలి.

పేజీ నెం. 29

ఉ) కింది ఏకవచనాలకు “లు” చేర్చి బహువచన పదాలు రాయండి.

- జ. 1. ప్రశ్నలు   2. వస్తువులు   3. జవాబులు
4. కథలు   5. మార్గములు   6. బట్టలు

ఊ) క్రింది వాటిని వృథా చేయకుండా ఎలా పొదుపుగా వాడవచ్చో చెప్పండి.

- జ. 1. ఆహారం - ఆహారం వృథా చేయకుండా మనకు కావలసినంత మాత్రమే వండుకోవాలి, మిగిలిన ఆహారాన్ని కాకులకు, పావురాలకు లేదా అన్నం లేక అల్లాడిపోయే వాళ్ళకు ఇవ్వాలి.

2. నీరు - నీరు వృధా చేయరాదు. అవసరమైనంత వరకే నీళ్ళు ఉపయోగించాలి. వాటిని చెట్లకు, పొలాలకు అందించాలి.

బు) జతపరుచుము.

ఉ, ఇ, ఈ, ఆ, అ.

పేజి నెం. 30

ఎ) గాంధీజీ తన పనులు తనే చేసుకునే వారని చదివారు కదా! మీరు ఏయే పనులు సొంతంగా చేసుకోగలరో రాయండి.

- జ. ఉదా : 1. అన్నం తినడం   2. ప్రొద్దునే లేవడం
3. స్నానం చేయడం   4. హోం వర్క్ చేయడం
5. మొక్కలకు నీరు పోయడం

11. ఉత్తరం - ప్రత్యుత్తరం

పేజి నెం. 33 అభ్యాసము

అ) కింది ప్రశ్నలకు ఒక్క మాటలో జవాబులు రాయండి.

- 1జ. శరత్కు తెలుగు సజ్జెక్టులో మంచి మార్కులు రాలేదు.
2జ. విజయనగరం   3జ. నాన్నగారికి
4జ. హైదరాబాద్‌లో

ఇ) క్రింది ప్రశ్నలకు రెండు లేక మూడు వాక్యాల్లో జవాబులు రాయండి.

1. జ. శరత్ ఊళ్ళో అక్క బావ ఉన్నారు.
2. జ. శరత్కు తెలుగులో మంచి మార్కులు రావడం లేదు. కారణం ఒత్తులు సరిగా వ్రాయక పోవడం, దస్తూరి కూడా బాగోలేదని మా తెలుగు మాష్టారు చెప్పారు. తెలుగు కాపీ వ్రాయమని చెప్పారు. అందువల్ల నేను షిరిడీ వారి తెలుగు కాపీ పుస్తకాన్ని కొన్ని వ్రాస్తున్నాను.
3. జ. తండ్రి కుమారునికి నీవు సుమతీ పద్యాలను, వేమన పద్యాలను అక్కను అడిగి చెప్పించుకొని చదువు. వచ్చిన పద్యాలను చూడకుండా వ్రాయడం, పద్యాలను బిగ్గరగా చదవటం నేర్చుకో. దాంతో ఉచ్చారణ, దోషాలు తెలుస్తాయని తండ్రి సలహా ఇచ్చారు.

ఈ) కింది పదాలకు వ్యతిరేక పదాలు రాయండి.

- జ. 1. చెడు 2. బాధ 3. మెల్లగా 4. రాము
5. కుమతి 6. బాగు లేదు 7. విచారించు 8. వెలుగు

పేజీ నెం. 34

ఉ) క్రింది పదాలను ఉపయోగించి సొంతవాక్యాలు రాయండి.

1. దోషాలు : నవగ్రహాలకు పూజలు చేస్తే దోషాలు పోతాయి.
2. దస్తూరి : నా దస్తూరి బాగా లేదని మా తెలుగు మాష్టారు చెప్పారు.
3. ప్రతిరోజు : చదవటం, వ్రాయటం ద్వారా ప్రతిరోజు ఉచ్ఛారణ దోషాలు తెలుస్తాయి.
4. ఉచ్ఛారణ : రోజు చదవడం ద్వారా మనకు ఉచ్ఛారణ బాగా వస్తుంది.

ఊ) కింది పదాలకు బహువచన రూపాలు రాయండి.

1. నమస్కారాలు 2. వ్రాతలు 3. పరీక్షలు
4. మార్కులు 5. ఉత్తరాలు 6. దోషాలు

12. దీపావళి

పేజీ నెం. 37 అభ్యాసము

ఆ) కింది ఖాళీలను పూరించండి.

1. దీపాల వరుస 2. సత్యభామ 3. మూడడుగుల
4. వానర 5. ఆశ్వయుజ

ఇ) ఒక్క మాటలో జవాబులు రాయండి.

- జ. 1. నరకాసురుడు 2. చతుర్థి 3. వామనుని
4. లంకకు 5. ఈగలు, దోమలు, సూక్ష్మజీవులు

ఈ) కింది పదాలకు వ్యతిరేక పదాలు రాయండి.

- జ. 1. విచారం 2. అఙ్ఘ్రం 3. వెనుక 4. పల్లం
5. తగ్గు 6. నిరుత్సాహం 7. పాత 8. పెద్దలు

పేజీ నెం. 38

ఉ) కింది పదాలతో సొంతవాక్యాలు రాయండి.

1. మా అమ్మ, నాన్న లంటే చాలా ఇష్టం.
2. దసరా పండుగ పెద్ద సంబరంగా జరుపుకుంటారు.
3. నేను స్కూల్లో అందరి కంటే చదువులో ఫస్ట్ వస్తానని మా అమ్మకు మాట ఇచ్చాను.
4. దీపావళి రోజు సాయంత్రం దీపాలతో అలంకరిస్తారు.
5. కరోనా నేపథ్యంలో రోజు మాస్క్ ధరించి తగిన జాగ్రత్తలు పాటించాలి.
6. వర్షాకాలంలో వానలు పడుతూ ఉంటాయి. భూమి చిత్తడిగా ఉంటుంది.
7. బలిచక్రవర్తిని వామనుడు పాతాళానికి తొక్కి సంహరించింది దీపావళి నాడే.
8. నేను ఆ దేవున్ని మంచి సిద్ధి, బుద్ధి, జ్ఞానాన్ని ప్రసాదించమని కోరుకుంటాను.

ఊ) ఈ కింది వాక్యాలను చదివి, వాటిలో తప్పు (x), ఒప్పు (✓) లను గుర్తించండి.

1. ✓
2. ✓
3. x
4. ✓
5. x
6. ✓

బు) క్రింది పదాలకు అదే అర్థం కల రెండేసి పదాలను రాయండి.

జ. 1. హరివిల్లు, గృహము	2. బేతాలుడు, దుర్మార్గుడు
3. అర్ధాంగి, పత్ని	4. కొట్లాట, పోరాటం
5. పుడమి, భూమి	6. నింగి, గగనం
7. తల, నెత్తి	8. అడవి, కాన

13. నక్షత్రాలు - రాశులు

పేజీ నెం. 40 అభ్యాసము

ఆ) క్రింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

1. జ. నక్షత్రాలు సూర్యుని కంటే కూడా పెద్దవి. ఇవి కోట్ల మైళ్ళ దూరంలో ఉండడం వల్ల చిన్నవిగా కనిపిస్తాయి.

2. జ. నక్షత్రాల పేర్లు :

1. అశ్వని	2. భరణి	3. కృత్తిక
4. రోహిణి	5. మృగశిర	6. ఆరుద్ర
7. పునర్వసు	8. పుష్యమి	9. అశ్లేష
10. మఖ	11. పుబ్బ	12. ఉత్తర
13. హస్త	14. చిత్త	15. స్వాతి
16. విశాఖ	17. అనూరాధ	18. జ్యేష్ఠ
19. మూల	20. పూర్వాషాఢ	21. ఉత్తరాషాఢ
22. శ్రవణం	23. ధనిష్ఠ	24. శతభిషం
25. పూర్వాభాద్ర	26. ఉత్తరాభాద్ర	27. రేవతి

3. జ. భూమి సూర్యుని చుట్టూ తిరిగే మార్గాన్ని మన పూర్వీకులు పన్నెండు సమభాగాలుగా విభజించి ఒక్కో భాగానికి ఒక్కో పేరు పెట్టారు. ఆ భాగాలను రాశులు అంటారు.

4. రాశులు పన్నెండు. అవి:

1. మేషం	2. వృషభం	3. మిథునం	4. కర్కాటకం
5. సింహం	6. కన్య	7. తుల	8. వృశ్చికం
9. ధనుస్సు	10. మకరం	11. కుంభం	12. మీనం

ఇ) కింది వానికి వ్యతిరేక పదాలు రాయండి.

1. పగలు	2. పెద్ద	3. దగ్గరా

ఈ) ఈ కింది వాక్యాలను చదివి, వాటిలో తప్పు (×), ఒప్పు (✓) లను గుర్తించండి.

1. ×	2. ✓	3. ×	4. ✓

పేజీ నెం. 41

ఉ) జతపరచండి.

ఈ, అ, ఉ, ఇ, ఆ

ఊ) అడపిల్లలకు నక్షత్రాల పేర్లు పెడుతుంటారు. అలా పేర్లు ఉండే నక్షత్రాల పేర్లను గుర్తించి రాయండి.

అశ్వని	ఆరుద్ర	స్వాతి	శ్రవణం
భరణి	పునర్వసు	ఉత్తర	ధనిష్ఠ
కృత్తిక	పుష్యమి	అనూరాధ	శతభిషం
రోహిణి	ఆశ్లేష	జ్యేష్ఠ	రేవతి

పేజి నెం. 42

ఋ) భాషను గురించి తెలుసుకుందాం.

మీరు చదివే పాఠాల్లో పుల్ స్టాప్ ఉన్న వాక్యాలను, కామ ఉన్న వాక్యాలను గుర్తించి ఐదేసి చొప్పున రాయండి.

పుల్ స్టాప్ ఉన్న పదాలు :

నిజానికి ఈ నక్షత్రాలు భూమి కంటే పెద్దవి.

కొన్ని నక్షత్రాలు సూర్యుని కంటే పెద్దవి.

భూమి సూర్యుని చుట్టూ తిరుగుతూ ఉంటుంది.

ఇవి కోట్ల మైళ్ళ దూరంలో ఉండడం వల్ల చిన్నవిగా కనిపిస్తాయి.

కామా ఉన్న వాక్యాలు :

మన కంటికి కనిపించే నక్షత్రాలలో, భారతీయులలో వెలుగునిచ్చే నక్షత్రాలు.

నక్షత్రాలు మిణుకు, మిణుకు మంటూ

ఆకాశమంతటా, కనువిందు చేస్తాయి.

ఒక్కో రాశికి, ఒక్కో పేరు పెట్టారు.

రాశుల పేర్లు, వాటి అర్థాలు తెలుసుకుందాం.

14. ఋతువులు - కాలాలు

పేజి నెం. 45 అభ్యాసము

అ) కింది ప్రశ్నలకు ఒక్క మాటలో జవాబులు రాయండి.

1. పన్నెండు	2. ఆరు	3. ఎండాకాలం
4. వానాకాలం	5. చలికాలం లేదా శీతాకాలం	
6. రెండేసి మాసాలు	7. వేసవి కాలం	8. వేసవి కాలం

ఇ) కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

1. జ. తెలుగు నెలల పేర్లు : 1. చైత్రం 2. వైశాఖం 3. జ్యేష్ఠం
4. ఆషాఢం 5. శ్రావణం 6. భాద్రపదం 7. ఆశ్వయుజం
8. కార్తీకం 9. మార్గశిరం 10. పుష్యం 11. మాఘం
12. ఫాల్గుణం
2. జ. వర్ష ఋతువు శ్రావణ, భాద్రపద మాసాల్లో వస్తుంది. వానలు బాగా కురుస్తాయి. చెరువులు, నదులు నీటితో నిండి ప్రవహిస్తాయి.
3. జ. శరదృతువు, ఆశ్వయుజ, కార్తీక మాసాల్లో వస్తుంది. వెన్నెల బాగా కాస్తుంది. ఆకాశం నిర్మలంగా ఉంటుంది.
4. జ. కాలాలు మూడు. అవి. 1. ఎండాకాలం 2. వానాకాలం 3. చలికాలం
5. జ. ఎండాకాలం లక్షణాలు : ఎండలు మెండుగా కాస్తాయి. చెరువులు ఎండి పోతాయి. వడగాల్పులు వీస్తాయి.
6. జ. చలికాలంలో చలి ఎక్కువగా ఉంటుంది. చెట్ల ఆకులు రాలిపోతాయి.

పేజీ నెం. 46

ఈ) ఈ కింది వానికి వ్యతిరేక పదాలు రాయండి.

1. ఖాళీగా 2. అల్పము 3. తక్కువ

ఊ) జతపరచండి.

ఈ, ఊ, అ, ఉ, ఇ, ఆ

బు) కింది వానికి బహువచన రూపాలు రాయండి.

1. భూములు 2. పగలు 3. మాసాలు

పేజీ నెం. 47

బు) సృజనాత్మకత / ప్రశంస

ఋతువులో వచ్చే తెలుగు నెలల పేర్లను ఖాళీల్లో రాయండి.

ఋతువుల పేర్లు	-	తెలుగు నెలలు
వసంత ఋతువు	-	చైత్రం, వైశాఖం
గ్రీష్మ ఋతువు	-	జ్యేష్ఠం, ఆషాఢం

వర్ష ఋతువు	-	శ్రావణం, భాద్రపదం
శరదృతువు	-	ఆశ్వయుజం, కార్తీకం
హేమంత ఋతువు	-	మార్గశిరం, పుష్యం
శిశిర ఋతువు	-	మాఘం, ఫాల్గుణం

15. కృష్ణానది

పేజీ నెం. 49 అభ్యాసము

అ) అర్థాలు రాయండి.

1. ప్రాంతంలో	2. పారు	3. చొచ్చు
4. వెడల్పు	5. వంతెన	6. అవసరం

ఆ) క్రింది ఖాళీలను పూరించండి.

1. కృష్ణానది	2. కర్ణాటక	3. 1240 కి.మీ
4. మహబూబ్ నగర్ మక్తల్ తాలుకా వద్ద	5. బహుళార్థసాధక	

ఇ) కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

- జ. కృష్ణానది పశ్చిమ కనుమలలో మహాబళేశ్వరం వద్ద పుట్టింది.
- జ. కృష్ణానది మొత్తం పొడవు 1240 కి.మీ.
- జ. కృష్ణానదికి నందికొండ వద్ద నాగార్జున సాగర్ అనే బహుళార్థసాధక ప్రాజెక్టు కట్టారు. శ్రీశైలం వద్ద కూడ ఒక ఆనకట్ట కట్టి విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తికి, నీటిపారుదలకు ఉపయోగించుకుంటున్నారు.
- జ. కృష్ణానదికి తుంగభద్ర, దిండి, పాలేరు, మూసి, మున్నేరు, కోయినా మొదలైన ఉపనదులున్నాయి.

16. కృష్ణా - సుదాములు

పేజీ నెం. 52 అభ్యాసము

అ) అర్థాలు రాయండి.

1. ద్వారకా	2. మంచిన్నేహితుడు	3. పనులు
4. చాలా పేదవాడు	5. వేణుగానం	

ఇ) క్రింది ప్రశ్నలకు ఒక్క వాక్యంలో జవాబులు రాయండి.

- జ. జ. 1. సందీపుడు జ. 2. గురువుల ఆశ్రమం జ.3. గురుకులం
జ. 4. అటుకులు జ. 5. సుదాముని భార్య

పేజీ నెం. 53

ఇ) కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

1. జ. పూర్వం విద్య నేర్చుకోవాలంటే ఎవ్వరైనా గురుకులానికి వెళ్ళి చదువుకోవాల్సిందే. గురుకులం అంటే గురువుల ఆశ్రమం.
2. జ. శ్రీకృష్ణుడు సుదామునితో ఆశ్రమంలో కలిసిమెలిసి చాలా స్నేహంగా ఉండేవాడు. గురువు చెప్పిన పనులు ఇద్దరు కలిసి చేసేవారు.
3. జ. ఒకనాడు సుదాముని భార్య సుదామునితో ఎన్నాళ్ళు ఈ దరిద్ర బాధ అనుభవిస్తాము? మీ మిత్రుడు శ్రీకృష్ణుడు ధనవంతుడు కదా. అతని వద్దకు వెళ్ళి సహాయం చేయమని అడగవచ్చు కదా! అని సలహా ఇచ్చింది. ఆ సలహా ప్రకారం కొన్ని అటుకులను మూట కట్టుకొని కృష్ణుని దగ్గరకు వెళ్ళాడు.
4. జ. సుదాముడు తను అడగకుండానే తన అవసరాలను తీర్చి ఐశ్వర్యమిచ్చిన మిత్రుడైన శ్రీకృష్ణునికి మనసులో ఎన్నో కృతజ్ఞతలు తెలుపుకున్నాడు.
5. జ. శ్రీకృష్ణుడు సుదామునికి ఇల్లు, పెద్ద భవంతి ఇచ్చారు. ఇల్లు అంతా ఐశ్వర్యంతో నింపారు. సుదాముడు తన ఊరు వెళ్ళగానే తన ఇంటిని గుర్తు పట్టలేకపోయాడు. అంత ఐశ్వర్యాన్ని శ్రీకృష్ణుడు సుదామునికి ఇచ్చారు.

ఉ) కింది పదాలతో సొంతవాక్యాలను రాయండి.

1. ఇతరుల అవసరాలను గుర్తించి కొద్దిగా సహాయం చేస్తే మనం ఎంతో మేలు చేసిన వారమవుతాము.
2. నేను గుడ్డివారిని రోడ్డు దాటించడంలో సహాయ పడతాను.
3. ధనవంతుడైన శ్రీకృష్ణుని దగ్గరకు వెళ్ళి సహాయం అడుగు అని సుదామునికి భార్యసలహా ఇచ్చింది.
4. ఎంతో సంపద ఉన్నా, చదువు లేకుంటే వ్యర్థమే.
5. సుదాముడు కృష్ణుని ఆదరణకు ఎంతో సంతోషించాడు.

17. మామిడిపండు

పేజీ నెం.55 అభ్యాసము

అ) కింది ఖాళీలను పూరించండి.

1. వారం
2. మహావృక్షంగా
3. ఆవకాయ, అభిమాన
4. పచ్చికాయల్లో
5. మామిడాకుల

ఆ) కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

1. జ. మామిడి చెట్టు దాదాపు 500 రకాల పండ్లు పండిస్తున్న భారతదేశమే మామిడి పంటకు పుట్టినిల్లు. అవి బంగినపల్లి, సువర్ణరేఖ, ఏండ్రోస్, కేసరి, నీలం, తోతాపరి, పంచదార కలశం, చెరుకురసం, పెద్దరసం మొదలైనవి.
2. జ. మాకు మామిడి పండ్లంటే చాలా ఇష్టం. ఇంకా పెద్ద రసం, చిన్న రసం, హైదరి, మాల్ గోవా, సువర్ణరేఖ లాంటి రకరకాల పండ్లంటే చాలా ఇష్టం.
- 3 జ. మామిడి పండులో 'ఎ' విటమిను పెన్నిధి లాంటిది. వెన్నలో ఉన్నంత "ఎ" విటమిన్ ఇందులో ఉందని పరిశోధకులు వెల్లడించారు. 'సి' విటమిన్ మాత్రం పండ్లలో కన్నా పచ్చికాయల్లోనే అధికంగా ఉంటుంది.

ఇ) కింది ప్రశ్నలకు ఒక్క వాక్యంలో సొంతమాటల్లో జవాబు రాయండి.

1. జ. మామిడి పండ్లలో కొన్ని రకాలు బంగినపల్లి, సువర్ణరేఖ, ఏండ్రోస్, ఆల్ఫోన్స్, కేసరి, జహంగీరు, గోవా మొదలైనవి.
2. జ. మామిడి కాయతో చేసిన పచ్చళ్ళు ఏడాది పాటు నిలువ ఉంటాయి. ఆవకాయ ఆంధ్రుల అభిమాన ఊరగాయ. మామిడికాయలు పుల్లగా ఉంటాయి.
3. జ. మామిడిచెట్టులో పనికిరాని భాగం అంటూ లేదు. పండుగ రోజుల్లో మరియు వివాహాది శుభకార్యాల్లో మామిడాకుల తోరణాలతో ఇళ్ళను అలంకరిస్తారు.

ఈ) కింది పదాలకు ఏక - బహువచనాలు చెప్పండి, రాయండి.

1. పండు	2. రంగులు	3. పచ్చళ్ళు	4. ఇండ్లు
5. వృక్షాలు	6. పంట	7. నొప్పి	8. పదార్థాలు

పేజీ నెం.56

ఉ) కింది ఖాళీలను పూరించండి.

1. క్యారం బోర్డు	2. కుర్చీ	3. కిటికీ	4. బల్ల
5. దూలం	6. పిల్లన గ్రోవి	7. అలుపు	8. క్మాయ్య
9. తంబుర			

ఊ) కింది చెట్లను గుర్తించి, వాటి పేర్లను వ్రాయండి.

వేపచెట్టు, తాటిచెట్టు, మామిడి చెట్టు, కొబ్బరి చెట్టు, అరటి చెట్టు.

18. తిరుమల

పేజీ నెం.59 అభ్యాసము

అ) ఖాళీలను పూరించండి.

1. చిత్తూరు	2. తొండమాన్ చక్రవర్తి	3. లక్షలో
4. తల నీలాలను	5. తిరుచానూరు	

ఆ) కింది ప్రశ్నలకు ఒక్క మాటలో జవాబులు రాయండి.

- జ. 1. ఏడు కొండలు 2. పుట్టలో 3. శ్రీకృష్ణదేవరాయల
4. హుందీ 5. పద్మావతి 6. అన్నమయ్య

ఈ) కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

- జ. తిరుమల చిత్తూరు జిల్లాలోని శేషాచలం కొండల్లో ఉంది. ఏడు కొండల పైన వెలసిన వేంకటేశ్వర స్వామి ఉన్న ప్రదేశాన్ని తిరుమల అని, కొండల కింది భాగాన్ని తిరుపతి అని వ్యవహరిస్తారు.
- జ. వేంకటేశ్వర స్వామి విగ్రహం మొదట ఒక పుట్టలో ఉండేదట. మేత కోసం వెళ్ళిన ఆవులు పుట్టమీద నిలబడి పాలను ఆయనకు అర్పించేవట. ఇంటికి వచ్చిన ఆవుల పొదుగుల్లో పాలు లేకపోవడం గుర్తించిన

యజమానులు విషయం తెలుసుకోవడానికి ఆవులను వెంబడించి అసలు విషయం తెలుసుకున్నారు. పుట్టను తవ్వి చూస్తే వేంకటేశ్వర స్వామి విగ్రహం కనిపించిందట.

పేజీ నెం. 60

3. జ. బంగారపు రేకుతో తాపడం చేయించినవి ధ్వజస్తంభానికి, గర్భాలయం తలుపులకు, ద్వారాలకు, ఆలయ విమానానికి శ్రీకృష్ణదేవరాయలు వంటి రాజులు ఎంతోమంది భక్తులు విరాళాలు ఇవ్వగా, ఆ సొమ్ముతో వాటిని చేయించారు.
4. జ. కొంత మంది భక్తులు “ఏడుకొండల వాడా! వెంకటరమణా గోవిందా!, గోవిందా!” అని వెంకన్నను స్మరిస్తూ మెట్ల దారి గుండా పైకి చేరుకుంటారు.
5. జ. భక్తులు ఇచ్చే కానుకలతో ఇక్కడ అనేక సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేశారు. సత్రాల నిర్మాణం, నిత్య అన్నదానం, ఉచిత ప్రసాదం మొదలైనవి. స్వామి వారికి వచ్చే ఆదాయంలో కొంత భాగాన్ని విద్యాసంస్థలకు, వైద్య సంస్థలకు ధర్మ ప్రచారానికి ఇచ్చేవారు.
6. జ. తిరుమలలో పాపనాశనం, ఆకాశగంగ మొదలైన తీర్థాలు ఉన్నాయి.
7. జ. తిరుమలలో చూడదగినవి అనేక ప్రదేశాలు ఉన్నాయి. పాపనాశనం, ఆకాశగంగ, కొండ కింద ఉన్న తిరుపతిలో వేంకటేశ్వర స్వామివారి పద్మావతి ఆలయం, గోవిందరాజుల వారి గుడి మొదలైనవి.

ఉ) కింది పదాలకు వ్యతిరేక పదాలు రాయండి.

1. స్వదేశం	2. పైన	3. చివర	4. సౌకర్యం
5. కిందికి	6. అనుచితం	7. పుణ్యం	8. అపనమ్మకం

ఊ) కింది వాక్యంలోని భావాన్ని అర్థం చేసుకొని తప్పు (x), ఓప్పు (✓) ను బ్రాకెట్లలో రాయండి.

1. ✓	2. x	3. ✓	4. x	5. ✓

ఋ) క్రింది పదాలకు బహువచన రూపాలను రాయండి.

1. దేశాలు	2. భక్తులు	3. విగ్రహాలు	4. రహస్యాలు
5. గుళ్ళు	6. విరాళాలు	7. ఆలయాలు	8. ద్వారాలు

9. స్తంభాలు	10. సౌకర్యాలు	11. మెట్లు	12. కళ్యాణాలు
13. తోరణాలు	14. సత్రాలు	15. ప్రసాదాలు	16. దానాలు
17. ఆదాయాలు	18. ప్రచారాలు	19. తీర్థాలు	20. ఇల్లాలు
21. స్వాములు	22. నమ్మకాలు	23. ప్రదేశాలు	24. దారులు

భాషను గురించి తెలుసుకోండి!

నామవాచకాలు : గంగా, సింధు, బ్రహ్మపుత్ర, గోదావరి, కృష్ణ, కావేరి, నది, భారతదేశం.

సర్వనామాలు : అది, అన్ని, అందుకే, అంటారు.

విశేషణాలు : పాపాలు, పుట్టింది, నమ్మకం, ముఖ్యమైన, ప్రవహిస్తున్నాయి.

19. మన భాష

పేజీ నెం.63 అభ్యాసము

అ) కింది ఖాళీలను సరియైన మాటలతో పూరించండి.

- జ. 1. గుండ్రంగా   2. లెస్స   3. తెలుగు**
4. జోలపాటలో, ఆడే ఆట పాట

ఇ) కింది ప్రశ్నలకు ఒక్క వాక్యంలో జవాబులు రాయండి.

- జ. 1. తెలుగు   2. మ్యూజికల్ లాంగ్వేజి**
3. గుండ్రంగా   4. అమృతంతో   5. తెలుగు లెస్స

పేజీ నెం.64

ఈ) కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

- 1. జ. తెలుగు భాషను తెనుంగు, తెలంగు, తెనుగు, తెలుగు అని పిలుస్తారు.**
2. జ. తెలుగు భాష తేనె లాంటి మధురమైన మాటలతో కలిసిన సొంపైన భాష మన తెలుగు భాష.

ఉదా : మన తెలుగు భాష అమృతం వంటిది.

తెలుగు అక్షరాలు గుండ్రంగా ప్రక్కనే వ్రాస్తే అవి ముత్యాల వలె ఉంటాయి.

3. జ. తెలుగు భాష గురించి విదేశీయులు మ్యూజికల్ లాంగ్వేజి అని ఇటాలియన్ ఆఫ్ ది ఈస్ట్ అని మెచ్చుకున్నారు. అమ్మ పాడే జోలపాటలో, పిల్లలు ఆడే ఆట పాటల్లోను వుంటాయని అంటారు.
4. జ. తెలుగు భాషలో రామాయణం, భారతం, భాగవతం, కథలు, పద్యాలు, నాటకాలు, హరికథలు, బుర్రకథలు మొదలైనవి ఎన్నో గొప్ప గ్రంథాలు రచించబడ్డాయి.

